

عدالت در سلامت در زنان کارگر ایرانی: چالش‌ها و راه کارها

زهرة کشاورز*

استادیار، گروه مامایی و بهداشت باروری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

عدالت در سلامت یعنی فقدان تفاوت‌های سیستماتیک و بالقوه قابل برطرف کردن در یک یا چند جنبه از سلامت در یک جمعیت. عدالت در سلامت در سه حوزه ی: عدالت در تامین مالی نظام سلامت، عدالت در دسترسی و عدالت در سطح سلامت قابل تفکیک است. زنان کارگر نیمی از نیروی کار جامعه را تشکیل می‌دهند و همواره جزو جمعیت‌های سخت در دسترس به لحاظ دسترسی به خدمات بهداشت و سلامت می‌باشند. مراقبت از کارگران زن به دلیل نقش مولد آنان در جامعه و نیز حفظ سرمایه انسانی و پایه رشد اقتصادی کشورها، از اهمیت بسزایی برخوردار است. مطالعات ایرانی در زنان کارگر بسیار اندک هستند و یا به‌طور کامل ابعاد سلامت زنان کارگر را در نظر نگرفته‌اند.

مطالعه حاضر با هدف تبیین نیازها و بررسی موانع موجود و محدودیت‌های دسترسی جهت انجام رفتارهای ارتقا دهنده سلامت زنان کارگر صورت پذیرفت. این مطالعه به شیوه مثلث سازی کیفی-کمی متوالی صورت گرفت. در بخش کیفی هفتاد نفر از زنان کارگر در بحث گروهی متمرکز شرکت داشتند، در بخش کمی با توجه به تبیین عوامل موثر و موانع انجام رفتارهای ارتقا دهنده سلامت زنان کارگر مداخلات آموزشی در چهار حیطه تغذیه، ورزش، غربالگری سرطان‌ها و مقابله با استرس طراحی و اجرا گردید.

تلفیق نتایج بخش کیفی و کمی مطالعه منتهی به ارائه راه کارهای موثر جهت دسترسی یکسان به خدمات در این گروه گردید. تحلیل محتوای مصاحبه‌ها منجر به تبیین نیازها و عوامل موثر بر رفتارهای ارتقاء دهنده سلامت و سبک زندگی زنان کارگر گردید. مهم‌ترین مانع ارتقا سلامت محدودیت دسترسی زمانی و مکانی به خدمات سلامت و مراکز بهداشتی و دسترسی مالی محدود گزارش گردید. همچنین، نتایج بخش کمی نشان داد که با ایجاد دسترسی به خدمات سلامت و تغییر سبک زندگی زنان کارگر در محیط کار، میزان انجام رفتارهای ارتقا سلامت در زنان افزایش یافت. تلفیق نتایج بخش کیفی و کمی مطالعه، ارائه راه کارهایی در راستای عدالت در دسترسی به خدمات با طراحی مداخلات موثر در زنان کارگر در محیط کار بود. لذا نظر به اینکه زنان کارگر اکثریت زمان خود را در طول هفته در محیط کارخانجات می‌گذرانند، فراهم آوردن امکانات و ایجاد دسترسی به خدمات برای آنان از اهمیت بسزایی برخوردار است و بسیار دارای هزینه- اثربخشی خواهد بود.

واژگان کلیدی: زنان کارگر، سلامت، محیط کار، عدالت

* Email: keshavarzzohre@yahoo.com